

EDEBİYAT VE SANAT'A SANSÜRDE YARGI KARARLARI

Sansür; konuşma, ifade ve diğer bilgilerin politik olarak doğru olmama, uygun olmama, zararlı olma, hassas olma, yanlış bulunma gibi gerekçelerle bastırılması ve ya engellenmesi demektir.

Devletler / hükümetler, örgütler, hatta bireyler dahi sansür uygulayabilir.

Tarihe bakıldığında sansüre ilişkin tartışmaların çok eskilere gittiği söylenebilir:

- **Socrates** felsefesini değiştirmesi fikrini ve sansürü reddetmiş; zehir içme cezasına çarptırılmıştır.
- **Plato**, Cumhuriyet adlı eserinde sansürü savunur.
- **Euripides** gerçek özgürlüğün konuşma özgürlüğü olduğunu ifade eder.
- Cumhuriyet tarihi sansürün de tarihidir aslında.

Sansür uygulayanların çeşitli gerekçelere dayandıkları görülür:

- Ahlaki gerekçelerle sansür,
- Askeri gerekçelerle sansür(savaş),
- Politik gerekçelerle sansür(eski Rusya),
- Dini gerekçelerle sansür (Galileo –Salmon Rushdie),
- Şirket /Örgüt sansürü.

Günümüzde en çok gündeme gelen sansür türü ise internet sansürü maalesef.

BBC'nin 2010 yılında yaptığı bir ankete göre; (14.500 kişinin katılımı) %80 oranında katılımcı internete ulaşmayı bir temel hak olarak görüyor. İnternet yaşamımızda yer edip genişledikçe, internet üzerinden iletişim arttıkça sansür kolaylaşacak gibi görünüyor. 2011 yılında Oxford İnternet Enstitüsü raporuna göre; **“internet ve web üzerinde bilginin kontrolü ve sansürü çok kolay/elverişli. Bu anlamda teknolojik gelişme daha geniş bir ifade özgürlüğünü garanti etmiyor.”** Başka bir anlatımla, giderek

daha önemli bir bilgi ve iletişim ağı haline gelen, erişimi bir hak niteliği taşıyan internet yeni bir sansür alanı haline gelmekte.

Ne yazık ki, yakın zamanda internette sansürle ilgili ülkemizde de bir yasa kabul edildi. Yasayla 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun, yürütme organına internet üzerinde önemli denetim yetkileri getirmiştir ki, bu yetkilerin kötüye kullanılmasına karşı en önemli güvence yargıdır.

Klasik bir yaklaşımla; yasama yasa yapar, yürütme yasayı uygular, yargı yasaların uygulanmasından doğan sorunları çözer, yani hakkı yerine getirir. Bu bağlamda günümüz sosyal yaşamında sanatın ve edebiyatın sansürüne karşı yargının önemi ve rolü daha da artmaktadır.

Bugün burada edebiyat ve sanata sansürde yargı kararlarını tartışacağız ki, bu çok önemli. Sansür verimliliği ve yaratıcılığı da engelliyor. Yaratıcılığın ve verimliliğin olmadığı yerde sanat da, edebiyat da olmaz.

Bu 2 günlük sempozyumda en büyük katkı ve desteği **Umut Vakfı** ve **Konrad Adenauer Vakfı**'ndan aldık. Hukukun gençleri sempozyumları dizisinin 5.'sinini gerçekleştirdikleri, Eskişehir'e getirdikleri için başta Sayın **Nazire DEDEMAN** ve Dr. **Colin DÜRKOP** olmak üzere emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Öte yandan sempozyumun gerçekleşmesinde Üniversitemizin tüm imkanlarının bize sunan Rektörümüz Prof. Dr. **Naci GÜNDOĞAN**'a teşekkürleri sunuyorum.

Ek olarak oturum başkanlıkları yaparak sempozyuma katkı sağlayan değerli elemanlarımız **Ahmet Haluk ATALAY**, **Kasım AKBAŞ**, **Ertuğrul UZUN**, **Kıvılcım Turanlı YÜCEL**, **Nazmiye ÖZENBAŞ**, **Hakan KARAKEHYA**'ya da teşekkürler.

Kendilerine yönelik güveni boşa çıkarmayan hukukun gençlerine; genç hukukçulara da ayrıca teşekkürler ediyorum. Başarılı bir sempozyum dilerim.

Prof. Dr. Ufuk AYDIN